

# V.N.T.S. LEDENBRIEF

Tijdschrift van de

VERENIGING VRIENDEN

NEDERLAND-TSJECHIE & SLOWAKIJE

Nr. 98

Mei 1994



## Stadhuis van Haarlem



V.V.N.T. 1984 \* \* \* 10 JAAR \* \* \* V.N.T.S. 1994

## COLOFON

### Bestuur:

A. Hoogstad voorzitter  
Antoniuslaan 33, 3341 GA Hendrik Ido Ambacht  
Tel. 01858-12603

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer secretaris  
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag  
Tel. 070-3258679

J.M. van Gastel penningmeester  
Postgiro rek.nr. 379543 t.n.v.  
Ver. Vrienden Nederland-Tsjechie & Slowakije te Rijswijk  
Tel. 070-3901190

A. den Boogert adj. secr./penn.  
C. Oostveen  
G.P.A. Schöpping  
Mevr. H. Sugito  
J. Vrijhof  
Mevr. M. v.d. Wijngaard

### Redactie Ledenbrief:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer tel. 070-3258679  
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

Mevr. H. Sugito  
Joh. Sugito  
J.F.E. Wallin  
J. Vrijhof

### Ledenadministratie:

Mevr. H.G. v.d. Burg-Meijer  
Nieuwendamlaan 274, 2547 JR Den Haag

### GISM (Genootschap voor Tsjechische en Slowaakse Muziek):

Hans Wallin (voorzitter) tel. 070-3278706  
Prins Bernhardlaan 21, 2264 CA Leidschendam

Wim Brandse  
Jacques de Coo

### Afdelingen:

Amsterdam: K.L. Thio tel. 020-6791423  
Rotterdam: A. den Boogert tel. 010-4205581  
Den Haag: L.M.A. Marcus tel. 070-3663918

### V.N.T.S.-Filmdienst:

K.L. Thio tel. 020-6791423  
Van Baerlestraat 59, 1071 AR Amsterdam

### Info Stedenbanden:

J.M. van Gastel tel. 070-3901190

### Info Reisdienst:

A. Hoogstad tel. 01858-12603

## NIEUWE LEDEN

- 9/4 Stg. Vriendschapsband  
Waddinxveen-Pelhrimov (donateur)
- 9/4 Fam. R. Motshagen - Bussum
- 18/4 Fam. S. Snel - Hengelo
- 25/4 Stg. Jumelage Wijk bij Duurstede (don.)
- 25/4 Dhr. H. Ritter - Voorhout

## TSJECHIE en SLOWAKIJE

### WANDELEN, fietsen, kanoën of MULTI-AKTIEF

Groepsreizen onder leiding van Tsjechische  
en Slowaakse gidsen.

Ook individuele arrangementen en reizen  
op maat mogelijk.

Bel TOPO-Aktief en u krijgt uitgebreide  
informatie over de gewenste reis thuis-  
gestuurd.

## TOPO-Aktief

tel. 080 - 606 427

Postbus 1133, 6501 BC Nijmegen  
2de Walstraat 73, Nijmegen

## AKTIEVE VAKANTIES



## PRANEDA b.v.

Nijmegen - Nederland

IMPORT - EXPORT

microweg 11 Tel.: 080-723523  
6545 CL NIJMEGEN Fax: 080-723535

## **VAN DE VOORZITTER**



In dit nummer van de Ledenbrief past een artikel van de voorzitter ter gelegenheid van ons tienjarig bestaan. In het aprilnummer maakte ik het mij gemakkelijk door de toespraak, die ik op de Ledenvergadering hield, waarin ik terugblikte op de afgelopen periode, in te zenden. Niet, dat ik het zo'n goed verhaal vond. Bovendien verschoot ik er mijn kruid mee....

Bij een verjaardag wordt nogal eens een verlanglijst gevraagd. Laat ik eens proberen zo'n lijst samen te stellen. Een wenslijst dus, maar het mag ook wel een verlanglijst heten, want zij bevat gekoesterde wensen en verlangens. Geen zaken die zomaar als geschenk of cadeau aangereikt zullen worden, in geschenkverpakking met een mooie strik er omheen.

Zo u wilt een lijst van ideeën of illusies. Tenslotte, wat is een vereniging met een ideeële doelstelling zonder verwachtingen.

Ten eerste zou ik willen, dat wij in Nederland meer konden laten zien wat Tsjechen en Slowaken te bieden hebben. Wat zouden we moeten tonen en hoe? De Nederlandse burger brengt veel tijd door met kijken. Bijvoorbeeld kijken naar de televisie.

Tsjechen en Slowaken worden daar wel niet geheel vergeten, maar de programma's bieden in dat opzicht toch maar weinig. Soms stuurt één van de omroepverenigingen of andere zendgemachtigde er een ploeg heen, die wat opnamen maakt van mooie steden en landschappen, soms echter ook van streken, die geteisterd worden door industriële mishandeling. Maar, om een voorbeeld te noemen, een film over privatisering en werk in de nieuwe sociale omstandigheden heb ik nog niet gezien. Slowakije wordt helemaal onderbelicht. Daar maken wij ons zelfs in onze Ledenbrief schuldig aan. Wij zouden beslist meer inventiviteit in dat opzicht kunnen tonen en aanzetten geven die tot grotere bekendheid van Tsjechië en Slowakije konden leiden.

Als vereniging zouden we meer moeten laten zien van Tsjechische en Slowaakse kunst, meer tentoonstellingen in de musea, meer composities op de concertpodia, meer theateruitvoeringen en, maar daar gebeurt meen ik wel één en ander, meer uitgaven van Tsjechische en Slowaakse literatuur. Kinderboeken vooral.

We zouden meer contacten moeten leggen met Nederlanders, die studie maken van taal en cultuur van de landen, waar we het over hebben, hun activiteiten coördineren en bundelen en onderzoeken hoe daarvoor subsidies te verkrijgen zijn.

Op het gebied van productie en handel meer contacten moeten leggen, onderzoeken waar de knelpunten liggen en wat eraan gedaan kan worden om die op te heffen.

Meer met de beide Ambassades omgaan en kijken of we hen kunnen ondersteunen. Ogen en oren voor hen zijn.

Onze Ledenbrief, toch ons visitekaartje, zouden we aan alle openbare bibliotheken moeten toezenden, zodat het publiek er kennis van kan nemen. We zouden een denktank moeten zijn, een centrum waar veel lijnen samenkomen van het netwerk.

Eigenlijk zouden we jaarlijks een reis naar Tsjechië en een naar Slowakije moeten organiseren met een interessant en wisselend programma. De kuuroorden meer bekendheid moeten geven. Met de bevolking omgaan, hun dagelijks leven leren kennen, zoals organisatoren van Stedenbanden dat al doen. Dat voor het voetlicht brengen. Dit gebeurt gelukkig door onze redactie reeds op een prijzenswaardige manier. Ga zo voort.

Naarden, met het Comeniusmuseum, zou nog meer het centrum moeten worden voor Tsjechische en Slowaakse activiteiten en de V.N.T.S. zou daar een pied à terre moeten hebben met filmzaal, theater en bibliotheek. Een Tsjechisch/Slowaaks restaurant zou er een plaats kunnen krijgen. Ook een Informatiebureau waar de tourist, die naar Slowakije of Tsjechië wil gaan,

voorgelicht kan worden over prijzen van overnachting, mogelijkheden van het openbaar vervoer, adressen van campings, pensions en hotels. Objectieve informatie, zonder winstoogmerk, waar de reisbureaus op terug kunnen vallen.

Ik besef, dat Tsjechië en Slowakije zich geen instituut kunnen permitteren zoals de Alliance Française of het Goethe Institut, maar toch, iets van die aard, daar droom ik van.

Er zijn nogal wat mensen, die onder de bekoring van Praag, het Tatra-gebergte of het Zuid-Boheemse landschap zijn gekomen, maar de V.N.T.S. kennen zij niet.

De badplaatsen van Tsjechië en Slowakije zijn voor Nederlanders terra incognita. Hoe daar verandering in te brengen zonder grote financiële offers en inschakeling van kostbare media?

Het is een zaak van werken met bescheiden middelen, met optimale effectiviteit en onbaatzuchtige inzet. Idealisme en veel energie hebben we nodig. Gedragen door velen. Veel praten maar ook veel doen. Groot organisatievermogen.

Dat alles zou in de V.N.T.S. aanwezig moeten zijn. Meer jonge mensen zouden zich bij de V.N.T.S. aan moeten sluiten. Op de Ledenvergadering zie ik nogal wat gezichten, die er, zo vrees ik, over tien jaar niet meer zullen zijn. Maar in Haarlem zou ik u toch graag weer zien.

Arie Hoogstad.

#### VAN HET BESTUUR

Op 26 maart 1984 werd onze vereniging opgericht. Exact 10 jaar later vond de jaarlijkse Ledenvergadering 1994 plaats. Misschien wel per ongeluk goed gegokt?

Het uitgebreide verslag van deze jaarvergadering bewaren we voor later. Opmerkelijk was de hartelijke toespraak van de heer S. Pauliny (Ambassadeur van Slowakije), zo maar uit het blote hoofd in goed Nederlands.

Ook de heer Šedo (cultureel ataché van Tsjechië) sprak de vergadering bemoedigend toe.

De gang van zaken verliep vlot, de leden die vanaf 1984 lid zijn kregen een toespraak en een lite-



raire gids van Praag (zie foto) en tot slot brachten we een dronk uit op het gezond en succesvol voortbestaan van de V.N.T.S. Het was weer een geslaagde dag met een gezellig samenzijn en lekker eten.

\* \* \* \* \* 28 MEI - HAARLEM - Tien jaar VNTS/VVNT \* \* \* \* \*

28 mei viert de VNTS (vroeger VVNT) haar tienjarig bestaan met een grootse manifestatie in het Stadhuis van Haarlem met medewerking van de stad Haarlem.

U als lid van de VNTS bent uiteraard van harte uitgenodigd om dit mee te vieren. 's Morgens is er een symposium, 's middags een markt waar de verschillende Nederlandse gemeenten die een partnerstad hebben in Tsjechië of Slowakije acte de presence geven en parallel aan die markt zullen er optredens zijn van Tsjechische en Slowaakse dans- en folklorgroepen. Vanaf vijf uur 's middags is er een receptie.

In de vorige Ledenbrief stond een strookje afgedrukt waarmee u zich voor de verschillende evenementen kunt opgeven.

Het bestuur hoopt dat de leden in groten getale zullen komen, tenslotte besta je als vereniging niet elke dag tien jaar!

Hopelijk tot ziens op 28 mei.

#### HET BESTUUR.

##### Programma

- 10.00 uur: ontvangst gasten  
10.30 uur: welkomstwoord van de Burgemeester van Haarlem en opening van het symposium met als thema Vriendschap in Verandering; inleiders:  
Hr. drs. H.A. Schaper, chef Directie Europa van het Ministerie van Buitenlandse Zaken  
Mw. Van der Schelde, Hoofd Programma Ouverture van de Europese Unie  
Mw. Jana Beranova, Letterkundige  
Hr. Arie Hoogstad, voorzitter Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechië en Slowakije  
Hr. Štefan Pauliny, Ambassadeur van Slowakije  
Hr. Josef Braun, Ambassaderaad van Tsjechië  
12.30 uur: einde symposium  
12.30 uur: lunchpauze  
13.30 uur: opening van de jumelagemarkt  
16.30 uur: einde jumelage markt. (Parallel aan de Jumelagemarkt zijn er optredens van muziek- en dansgroepen uit Tsjechië en Slowakije.)  
17.00 uur: receptie van het bestuur van de VNTS  
18.00 uur: einde.

\*\*\*\*\*

#### VAN DE REDACTIE



In de eerste plaats vragen we uw aandacht voor ons feest op 28 mei a.s. te Haarlem. Het is al bijna zover. Onze voorzitter heeft hardop gedroomd en nu weten we allemaal hoe lang zijn verlanglijstje is.

In deze en volgende Ledenbrieven mist u de vertrouwde advertentie van de luchtvaartmaatschappij ČSA. Na de zomervakantie zullen zij wel van de schrik zijn gekomen want ook zij zijn verhuisd. Čedok en ČSA zijn als broer en zus en huizen in hetzelfde pand, Kleine Gartmanplantsoen 21 in Amsterdam. Dat is de reden waarom ČSA éven op de kleintjes moet letten. Daar is niets vreemds aan.

Ook deze Ledenbrief is goed gevuld met veel kopij die door onze leden is aangereikt. Wij proberen zoveel mogelijk te plaatsen maar soms moeten we iets bewaren voor de volgende keer. Activiteiten die op korte termijn

plaatsvinden hebben voorrang zoals de berichten in de rubrieken "Evenementen", "Muzikale Noten", "Folklore" en "Wat het oog streelt". Aan de activiteiten op cultureel gebied merken we wel dat het zomerseizoen nadert. Het is logisch dat er geen afdelingsactiviteiten zijn want het Jubileumfestival slokt al onze energie op maar wij geloven dan ook stellig dat het een heel fijne dag wordt. Komt u ook? Even schrijven of bellen!

Hennie v.d. Burg.

- \* - \* - \* - \* -

## EVENEMENTEN

### Tsjechische folklore tijdens de Berg tot Bergrace

Tijdens de 11e Berg tot Bergrace in Rhenen op zaterdag 11 juni, zal als onderdeel van het sfeervolle randgebeuren de groep Špindleráček Boheemse volksdansen en volksmuziek presenteren.

Het Bergracecircuit heeft iets met Tsjechië. Al verschillende keren hebben Tsjechische wegwedstrijden deelgenomen aan de verschillende onderdelen. Steevast eindigden ze daarbij voorin.

De groep Špindleráček komt uit Špindlerův Mlýn, een grote toeristenplaats in het Reuzengebergte (Tsjechisch: Krkonoše) die de laatste jaren door steeds meer wintersportgangers uit Nederland en België bezocht wordt (zie ook het artikel van Cedok Reizen in deze Ledenbrief, red.). De groep bestaat uit dertig kinderen die dansen en zingen. Hierbij worden zij ondersteund door een muziekgroep die uit volwassenen bestaat. Het repertoire van Špindleráček bestaat uit Boheemse dansen en liedjes, die vooral uit de streek van het Reuzengebergte afkomstig zijn. De groep staat onder leiding van Jana en František Tauchomanovi.



### Gastgezinnen gezocht

Op vrijdag 10 juni arriveert in Rhenen/Wageningen de folkloristische dans- en muziekgroep Špindleráček. (zie artikel hierboven) Voor deze groep van ca 40 personen, waarvan veel jeugd, zoekt de organisatie vanaf vrijdag 10 juni voor 4 nachten gastgezinnen in de naaste omgeving. Zaterdag treden zij op, de overige dagen bezoeken zij diverse attracties.

Hebt u belangstelling om mee te werken om de reis naar en het verblijf in Nederland mogelijk te maken, bel dan 08370-11080.

- \* - \* - \* - \* -

### Zeer goede resultaten van Čedok Reizen BV in winter 1993/1994

Kort na de komst van een nieuwe manager 4 jaar geleden, is Čedok Reizen Amsterdam gestart met een intensieve promotie van skireizen naar de Tsjechische en Slowaakse bergen.

Čedok Reizen lanceerde in de winter van 1991/1992 het eerste wintersportprogramma, met twee bestemmingen: Špindlerův Mlýn in de Reuzengebergte en Jasna in de Tatra gebergte. Dit aanbod verscheen eveneens in de wintergidsen van Holland International en De Jong Intra. De andere touroperators, waaronder de wintersportspecialist nr. 1: Hotelplan, aarzelden nog om deze nieuwe bestemmingen in hun programma's op te nemen.

Echter, na het grote succes van het eerste seizoen 1991/1992, is het hek van de dam! De laatste twee winterseizoenen hebben een groot aantal Nederlandse en Belgische skiërs hun vakantie doorgebracht in de Tsjechische en Slowaakse bergen. De boekingsresultaten van het seizoen 1993/1994 ten opzichte van het seizoen 1992/1993 laten met een verschil van plus 162% een overduidelijke stijging zien. Čedok Reizen, de pionier voor skireizen naar Tsjechië en Slowakije, neemt hiermee een vooraanstaande positie in in deze markt, iets waar zij zeer trots op is.

Het feit dat het aantal klachten van de afgelopen 3 winterseizoenen nagenoeg nihil was, is een teken van de goede kwaliteit van de aangeboden reizen. Dit is vooral te danken aan de strategie van Čedok Reizen: een uitstekende en gedetailleerde kennis van de skigebieden gecombineerd met alleen de meest betrouwbare en goede accommodatie.

Op dit moment is Čedok Reizen weer op volle kracht bezig het winterseizoen 1994/1995 voor te bereiden. De nieuwe wintersportcatalogus zal begin augustus op de Nederlandse en Belgische markt verschijnen.

Op 31 maart 1994 is Čedok Reizen verhuisd naar een nieuw en groter kantoor, eveneens in het centrum van Amsterdam. Het nieuwe adres is: Kleine Gartmanplantsoen 21, 1017 RP Amsterdam. Telefoon: 020-622 0101/020-622 4888 en telefax: 020-638 5441.

(Uit een persbericht van Čedok Reizen; ingekort, red.)

---

## **Richer Systems**

*Adviesbureau voor Informatica en Automatisering  
Bemiddeling van Contacten met de Tsjechische Republiek  
Tolk- en Vertaaldiensten*

Ervaring met handelsbemiddeling, selectie van geschikte partners en oprichten van joint-ventures op het gebied van confectie, textiel, informatica (hardware en software) enz.

Met behulp van een netwerk van meer dan 100 vertalers kan Richer Systems vertalingen verzorgen uit het Tsjechisch in het Nederlands, Engels, Duits enz. en andersom.

Voor verdere informatie contact opnemen met:

Richer Systems  
t.a.v. dr. J. Chudáček  
Populierendreef 218  
2272 GZ Voorburg

Telefoon: 070 - 387 33 46  
Fax: 070 - 386 50 13

---

## Nieuws van de stedenbanden en over andere contacten.

### Epe - Rajec

Via een opgave van gemeentelijke contacten van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten werd ik opmerkzaam gemaakt op een contact tussen de Veluwe gemeente Epe en Rajec, een plaats in Slowakije, ten zuidwesten Zilina. Waar er tussen Slowakije en ons land nog niet al te veel contacten zijn, een opmerkelijk nieuwtje.

Informatie heeft geleerd, dat het hier gaat om een initiatief van het Comité Oost Europa Betrekkingen uit Epe. Er zijn contacten met Rajec gelegd, die al tot enkele uitwisselingen hebben geleid. De gemeente Epe zelf is nog niet echt in de picture geweest, maar dat zou binnenkort anders worden. Binnen afzienbare tijd denkt het Comité weer naar Rajec te reizen voor het verstevigen van de nog prille banden en het is goed mogelijk dat de burgemeester van Epe dan ook van de partij zal zijn. Tot nu toe onderhoudt Epe meer officiële betrekkingen met het Duitse Gronau, maar er zijn stemmen opgegaan dat contacten met een plaats in Oost Europa zinvoller zouden kunnen zijn. Daarbij wordt vooral gedacht aan het uitwisselen van kennis op uiteenlopend gebied. Mogelijk is er volgende maand al iets meer bekend.

### Zoetermeer - Nitra

Geruchten dat ook tussen Zoetermeer en het Slowaakse Nitra sprake is van ontluikende betrekkingen blijken op waarheid te berusten. Desgevraagd liet de heer G. van Wijk van de Zuidhollandse gemeente weten dat de eerste contacten dateren van september 1993 toen een delegatie uit Nitra een verblijf in Wageningen benutte om ook Zoetermeer te bezoeken. Dit initiatief van de heer en mevrouw De Lange (leden van VNTS), die wisten dat de gemeente Zoetermeer uitkeek naar contact met een plaats in Midden Europa. De eerste kennismaking verliep gunstig en afgelopen januari reisde een groot aantal Zoetermeesters per bus naar Nitra, waaronder afgevaardigden van een aantal organisaties, o.a. op cultureel en sportgebied. Er werd een aantal contacten gelegd en een tegenbezoek zal in juni of juli van dit jaar plaatsvinden. Dan zal blijken of het klimaat gunstig is voor meer officiële betrekkingen.

### Den Haag gaat Brno helpen

Aldus een bericht in de Haagsche Courant van 6 april jl. Het blad wijst er op dat het in de betrekkingen met de hoofdstad van Moravië zeker niet om een stedenband gaat. Brno heeft die al met Utrecht. Maar vorig jaar is de wethouder van economische zaken tien dagen lang op bezoek geweest in de Residentie om zich te oriënteren op mogelijke samenwerking, vooral op economisch terrein in de brede zin van het woord. Wat er nu concreet wordt voorgenomen blijkt meer op advies en hulp van Haagse zijde dan op echte samenwerking. Op het programma staan immers informatieverstrekking over arbeidsmarktbeleid, stedelijke promotie, voorlichting en personeelsbeleid en verder assistentie bij het opzetten van een gemeentelijke credietbank. Begin april werd door wethouders van beide steden een overeenkomst getekend waarin de te verlenen hulp is vastgelegd. Het Haagse gemeentebestuur meent dat ook de eigen stad van een en ander profijt kan trekken, omdat contact met een grote stad in Midden Europa van belang is voor wat genoemd wordt de positionering van Den Haag als internationale stad.

## VAN DE LEDEN



Bij "Van en Over Tsjechië en Slowakije" zijn diverse inzendingen van onze leden geplaatst. Het artikeltje over wijnhuizen kregen we van de heer **Dubbeling** uit Amsterdam. Ons lid uit Dolný Kubín, **Hans de Groot** blikt terug op 1993 en het stukje over de speeltuin in Světla werd ons toegezonden door de heer **Korthals Altes** uit Driebergen.

In deze rubriek een schrijven van **P. Krug** uit Delft (nooit geweten!) en een nare ervaring van de familie **Blind** uit Amsterdam.

*Beste lezers,*

*Ik hou mij nogal bezig met het land Tsjechië, waar ik mijn hart aan heb verloren de afgelopen 29 jaar. Mijn vrouw en ik hebben er fijne vakanties doorgebracht, vele aardige mensen en vrienden ontmoet in al die tijd. Mensen die gastvrij waren (zijn). Dit vind ik fijn, zo ben ik ook. Maar wij hebben onlangs ons lesje wel geleerd!*

*Vorig jaar augustus kwamen 2 jonge mensen een (echt-)paar via vele omzwervingen op onze camping in Amsterdam, zonder geld en met autopech. (De auto, die nu blijkt te zijn geleased, slechts 1 jaar oud was, hebben ze hier naar de schroothoop gebracht, voor geld!)*

*Mijn vrouw en ik hebben ons meer dan 10 dagen zo goed als we konden, ook met financiële middelen (aardig wat) over hen ontfermd.*

*Zij hadden geen geld om naar Den Haag te gaan naar de Tsjechische Ambassade, om daar een reis naar Tsjechië te regelen, toen ze ons aankondigde dat er in Amsterdam geld zou zijn gestolen.*

*Wij hebben hun geld "geleend".*

*Vanaf de eerste "lening" voor een reis naar Den Haag, (waar de jongeman blijkt helemaal niet te zijn geweest) is er zeer veel gebeurd. Ik zal slechts in het kort vertellen.*

*De jongeman is na 7 dagen verblijf bij ons op de camping (volgegeten, volgestopt met geld, dat hij steeds niet had) met het vliegtuig (voor de ticket heb ik ook voorgesloten/geleend) vertrokken naar Praag om het een en ander te regelen (hun kind zou ziek zijn!). Nu blijkt dat het hun kind niet was, het was niet eens een echtpaar!*

*Hij ging naar Praag om financiële middelen te regelen. Hij had met de vrouw afgesproken, dat hij haar na 2 dagen zou komen ophalen, ons het "geleende geld" zou terugbetalen en hier een andere auto zou kopen. Maar van deze man hebben wij, (de vrouw die nog bij ons was) nooit meer iets gehoord.*

*De vrouw hebben wij - in overleg met de Ambassade in Den Haag - op de bus naar huis gezet. (Ticket voor onze rekening.) De vrouw wilde hier geen dag langer meer blijven. Zij beloofde heilig: "alle door hen aan ons verschuldigde kosten te vergoeden"). Waar is deze jonge vrouw??*

*Beiden waren vertrokken, wij bleven achter met hun spullen. Nu is het ons duidelijk dat ze ons compleet hebben belazerd.*

*Het is nu maart 1994. Wat hebben we aan onze gastvrijheid overgehouden: Een grote financiële uitgave, een tas vol rotzooi. Geen briefje, geen bedankje, laat staan een tegemoetkoming in ons "geleend" geld.*

*Tot op heden zijn wij bezig het (echt-)paar op te sporen. Maar ik denk dat we mogen aannemen dat we in handen zijn gevallen van een grote crimineel, die - na onze ervaringen - misschien ook andere mensen heeft bestolen. Andere mensen, die net zoals wij ook veel te goed van vertrouwen, gegeven hebben wat we konden en hadden, om toeristen te helpen.*

*Wij schrijven dit, omdat het ons ontmoedigt, ook vooral, om allen hier in Nederland te waarschuwen, dat we niet zomaar klakkeloos iemand moeten helpen, vertrouwen. Pas op!!!*

*Familie Blind (gepensioneerde)  
Swammerdamstraat 48/I, 1091 RV Amsterdam.*

Een stukje geschiedenis naar aanleiding van het tienjarig bestaan van de vereniging.

In het aprilnummer van de Ledenbrief heeft onze voorzitter een heldere uiteenzetting gegeven over de geschiedenis van tien jaar "Vereniging Vrienden Nederland-Tsjechië en Slowakije". De culturele- en handelsrelaties tussen Nederland en Bohemen zijn altijd vrij intensief geweest. Vele Tsjechische vluchtelingen, niet alleen Comenius en de Boheemse "Winterkoning", maar ook anderen vonden hier een toevlucht. In dit verband herinner ik eraan, dat al vrij spoedig na de Tweede Wereldoorlog een Vereniging "Nederland-Tsjechoslowakije" werd opgericht. Secretaris was de heer W. Valk in Amsterdam, schrijver van de nog altijd lezenswaardige boeken "Tsjechoslowakije. Het hart van Europa" en "Beneš. Tijdgenoot der toekomst". Het eerste boek, misschien nog wel antiquarisch verkrijgbaar, geeft een goed overzicht van de geschiedenis van Tsjechië en Slowakije en een karakteristiek van land en volk. De gebeurtenissen van 1948 waren helaas aanleiding de vereniging, waarvan ik al spoedig lid ben geworden, op te heffen. De heer Valk werd toen secretaris van het "Tsjechoslowaaks Hulpcomité voor Politieke Vluchtelingen".

In 1984 kwam de huidige vereniging tot stand. Zij kon gedurende haar tienjarig bestaan veel meer activiteiten ontwikkelen dan de eerste naoorlogse vereniging. "Stedenbanden" kende men in de naoorlogse periode nog niet.

Een gelukwens aan ons bestuur voor de resultaten van de vele activiteiten is dan ook zeker op zijn plaats!

Peter Krug.

---

*Cok Oostveen verzamelt voor de V.N.T.S. allerlei informatie op het gebied van reizen, vervoer, vakantiewoningen e.d. Een en ander staat ter beschikking van V.N.T.S.-leden. Hebt u op dit gebied nuttige informatie voor de V.N.T.S., laat het Cok dan weten. Zijn adres is: Mesdagstraat 23-I, 1073 HJ Amsterdam. Tel. 020-6628546.*

---



**CEDOK REIZEN B.V.**

DE SPECIALIST VOOR TSJECHIË EN SLOWAKIJE



Voor reserveringen van hotels, appartementen, vakantiewoningen en interessante rondreizen per eigen auto!

Medio augustus van dit jaar verschijnt onze wintersportcatalogus!

Bel voor meer informatie: 020-622 0101/622 4888 of fax: 020-638 5441  
Adres: Kleine Gartmanplantsoen 21, 1017 RP Amsterdam.

## VAN EN OVER TSJECHIË EN SLOWAKIJE

### Uit de knipselmap



#### **Mensen tussen wal en schip**

Toen de eenheidsstaat Tsjechoslowakije nog bestond was het al een probleem, de positie van de zigeuners in de samenleving van dat land. Na de scheiding per 1 januari 1993 zijn de problemen alleen maar groter geworden.

In de serie "Immigratie en Asielbeleid" heeft de Volkskrant op 8 maart van dit jaar aandacht besteed aan het zigeunervraagstuk in de Tsjechische Republiek. In een artikel aan de hand van de correspondent in Praag, Cees Zoon, - al eerder werd in deze rubriek uit zijn gedegen stukken geciteerd - wordt vermeld hoe na het eind van de tweede wereldoorlog de oorspronkelijk voornamelijk in Slowakije levende zigeuners met zachte en zo nodig hardere dwang en masse werden gebruikt voor het herbevolken van gebieden waaruit de Sudeten-Duitsers verdreven waren. De Tsjechoslowaakse autoriteiten voerden in deze een welbewuste migratiepolitiek. In de communistische tijd werd het later nuttig gevonden de Roma (de aanduiding voor de zigeuners in centraal-Europa) met dwang over het gehele Tsjechische deel van de CSSR te verspreiden. Ook in de federale staat Tsjechoslowakije was de burger of Tsjech of Slowaak. De plaats van geboorte speelde een rol. Cees Zoon haalt het geval aan van een in Praag wonend gezin, waarvan de vader en moeder als zijnde in Slowakije geboren Slowaken zijn, evenals een na 1952 geboren kind, terwijl het in 1951 in Praag geboren oudste kind Tsjech is.

Tot 1993 speelde dit alles geen rol, maar na de splitsing ligt het anders. Wie als Slowaak in Tsjechië woont en wil blijven wonen moet het Tsjechisch staatsburgerschap aanvragen, zoals dat andersom ook moet. Dat is niet veel meer dan een formaliteit. Behalve voor de Roma. Die kunnen vaak niet voldoen aan de eis: aantonen dat men al vijf jaar in Tsjechië woont. Wie nooit een woonvergunning heeft aangevraagd (veel zigeuners trokken "gewoon" bij familie in) of die niet heeft kunnen krijgen en zich ook nooit anderszins heeft laten registreren, krijgt het Tsjechische staatsburgerschap niet. Men gaat ervan uit dat dit lot mogelijk 70% van de Roma zal treffen.

Wie nu op 1 juli a.s. nog Slowaak is en in Tsjechië blijft krijgt de weinig begeerlijke status van statenloze of moet naar Slowakije vertrekken. Dat laatste betekent voor de meeste betrokkenen "emigratie" naar een land waar men nog nooit is geweest, laat staan heeft gewoond en bovendien een land waar men niet reikhalzend naar hen uitzielt, om het vriendelijk uit te drukken.

Voor de Roma zijn nu enkele eisen opgesteld. Wie kan aantonen al twee jaar legaal in Tsjechië te wonen, de laatste vijf jaar niet met de politie in aanraking te zijn geweest en vrij te zijn van belastingschuld (in Slowakije) of enige justitiële actie (ook in Slowakije), kan aan de statenloosheid ontkomen. Omdat er onder de Roma nog al wat criminaliteit voorkomt en velen een strafblad hebben, al is het maar wegens een niet al te zwaar vergriep, zullen velen het kunnen vergeten.

Wie er niet in slaagt Tsjechisch staatsburger te worden verliest in elk geval zijn rechten en wordt straks beschouwd als een buitenlander zonder verblijfsvergunning. Dit lot zou 300.000 Roma kunnen treffen. Over het juiste aantal bestaat geen duidelijkheid. Voor hen geen sociale voorzieningen, geen reispapieren, geen deelname aan verkiezingen, enz. Vooruitlopend op een officiële uitzetting naar Slowakije hebben een aantal eigenaren van geprivatiseerde woningen alvast hun Roma zijnde huurders uit hun huis gezet.

Cees Zoon tekent nog aan dat de Tsjechische overheden nogal laconiek doen over de dreigende rechteloosheid of verbanning van mogelijk honderdduizenden. Het staatssecretariaat voor minderheden denkt dat niet meer dan zo'n tienduizend mensen in echte moeilijkheden zullen komen. Mensenrechtgroepen vinden dat een belachelijke bagatellisering van de dreigende situatie.

Reeds nu heeft het noodlot voor vele Roma toegeslagen. Wie naar Slowakije moet voor het opvragen van officiële stukken, zoals bijv. een uittreksel

uit een geboorteregister, moet die reis maken zonder geldig paspoort. De Slowaakse Ambassade in Praag is bereid een papier te verstrekken waarmee men Slowakije binnen kan komen. Maar de Tsjechen erkennen het goedbedoelde papiertje niet als reisdocument. Wie met alleen dit stuk gewapend naar huis - in Tsjechië - terug wil wordt de toegang tot de Tsjechische Republiek ontzegd. Aldus het artikel in de Volkskrant.

Ook de Haagsche Courant had op 5 maart jl. een bericht. En wel over een heel ander aspect van de zigeunerproblematiek. De krant wijst erop dat de nogal grootschalige straatsprostitutie in vooral het noordelijke grensgebied tussen Tsjechië en Duitsland de geboorte van tientallen kinderen ten gevolge heeft. Kinderen die door hun meest heel jonge moeders - voornamelijk Slowaakse Zigeunermeisjes - direct na de bevalling worden achtergelaten. Alleen al in Teplice moet het plaatselijke weeshuis voor veertig van die kinderen zorgen. Het lukt vrijwel niet kinderen van een moederzigeunerprostitutie en een onbekende, meestal Duitse vader, in Tsjechië te laten adopteren. Adoptie door buitenlanders is in de praktijk ook moeilijk rond te krijgen, waarbij en rol speelt dat de kinderen bijna altijd de Slowaakse nationaliteit hebben, omdat de nationaliteit van de moeders bepalend is. Die nationaliteitskwesitie maakt dat ze volgens de Tsjechische wetten onder de Slowaakse jurisdictie vallen en dat adoptie dus een Slowaakse zaak is. Vooralsnog heeft men van die kant nog geen neiging getoond enige actie te ondernemen.



De moeders zelf zal het allemaal een zorg zijn. Die gaan zo snel mogelijk terug naar de jachtvelden, met name naar de E-55, de autoweg Praag-Dresden, in de volksmond aangeduid als de "snelweg van de liefde", wat ongetwijfeld een treffende benaming is.

#### **Geen angst, wel angst**

Het Praagse Instituut voor opinie-onderzoek heeft voor de afwisseling nu eens nagegaan in hoeverre er bij de bevolking van Tsjechië angst bestaat voor bedreiging door Rusland, de Verenigde Staten, Duitsland, de Balkanlanden en de Islamitische staten.

De meerderheid van de bevraagde Tsjechen (een groep die geacht wordt representatief te zijn voor de gehele bevolking) blijft Rusland een potentieel gevaar voor de Tsjechische Republiek vinden (52%), maar 41% denkt dat er van de Russische beer niets kwaads te duchten is. Het blijken vooral de hoger opgeleiden te zijn die dreiging aanwezig achten (64%). Bij de overige Tsjechen denkt maar 41% er zo over. Ook vanuit de Balkan zien velen (41%) gevaar opdoemen, veel meer dan vanuit Duitsland. 28% van de bevraagden ziet in de grote buurman gevaar voor het eigen land, maar 67% denkt dat dat helemaal niet het geval is. Hier zijn het vooral de mensen van middelbare leeftijd en de bejaarden die dreiging voelen nl. 32 tot 42%. Degenen die jonger dan 44 jaar zijn hebben voor 21% angstige gevoelens. De Islamitische landen worden nog wat minder bedreigend ervaren. 24% ziet potentieel gevaar, 63% niet en hier is percentage "geen mening" tamelijk hoog, nl. 13%. De Verenigde Staten tenslotte. Zonder gevaar voor Tsjechië meent 91%, terwijl 4% ook hier nog iets bedreigends bespeurt.

Het Instituut heeft ook gepeild wat de Tsjechen van de ontwikkelingen in Slowakije vinden. Zo'n 44% ziet weinig of geen gevaar en 18% denkt dat in

de nabije toekomst wel degelijk gevaar kan ontstaan. Een kleine groep, 5%, is er van overtuigd dat Tsjechië nu al bedreigd wordt door de gang van zaken in het buurland. Allemaal volgens de enquête, waar het Prager Wochenblatt eind maart uitgebreid over berichtte.

#### My old piano

Dat is de kop boven een stuk uit het weekblad Intermediair van 1 april jl., gezonden door mevrouw J.H. van Haarlem uit Schaijk. Het gaat niet zozeer om oude piano's als wel om het oude ambacht van pianobouwen dat nieuwe piano's oplevert.

Vanouds zijn vooral de Duitse pianobouwers bekend om het echte vakwerk, maar de zaken gaan momenteel slecht, niet in de laatste plaats door de sterke Aziatische concurrentie, vooral vanuit Japan (Yamaha) en Zuid Korea (Samick). Ook Tsjechië levert al sinds lange tijd kwaliteitsproducten en tegen een redelijke prijs. De meeste Nederlandse muziekscholen werken met Tsjechische piano's.

Pianovakhandel Van Hoorn in Eindhoven zoekt het vooral in de exclusieve verkoop van topmerken. Men wil alleen in zee gaan met producten waarbij (toon)kwaliteit voorop staat. Dat beperkt de omzet, maar men weet bij het bedrijf dat veel professionele pianisten

handgemaakte producten uit Europa verkiezen boven de grotendeels gestandaardiseerde piano's van Aziatische origine. In 1991 slaagde Van Hoorn erin een nieuwe exclusiviteit te veroveren. Men ging over tot de import van volledig handgemaakte Tsjechische piano's. Bij de cliënteel een groot succes, want die is enthousiast en roemt met name de "toonschoonheid". De piano's komen van een bedrijf dat begonnen werd door oud-werknemers van voormalige staatsbedrijven, waarbij een zekere Milan Klima de drijvende kracht was en is. Klima bracht een zelf ontwikkelde piano op de markt die hoog scoorde qua toonzuiverheid, maar wat betreft design en technische uitvoering voor verbetering vatbaar was. De firma Van Hoorn ging een zakelijke relatie aan met Klima. Technische en financiële steun, gekoppeld aan een exclusief importeurschap. Het eerste halfjaar werd gebruikt om verbetering te brengen in wat niet in overeenstemming was met de eisen van westerse consumenten. Daarna werd de productie vergroot, een productie die helemaal door Van Hoorn wordt afgenomen. Daarbij gaat het inmiddels om 20 exemplaren per maand. Dat is aan de lage kant, maar gelukkig zijn de klanten bereid met een wat langere levertijd genoeg te nemen. Het blijkt een succesvol product, wat te danken is aan de gunstige prijs-kwaliteit verhouding. Van Hoorn en Klima selecteren gezamenlijk de belangrijkste inkooponderdelen, zoals hamerkoppen en klankbodems. Het hout voor de bodems moet aan hoge eisen voldoen en voor de verwerking moet voldaan worden aan de Klima-specificaties. Ook de assemblage van de piano's gebeurt geheel handmatig. Alleen zo is perfectie mogelijk. Vijftien werknemers heeft

# Hledaný

**Hollandse handelsfirma zoekt op korte termijn ondernemers in Tjechië voor een uniek samenwerkingsproject. Hierbij zal de nadruk liggen op een wederzijdse uitwisseling van goederen en diensten.**

**Wij zijn op zoek naar groothandels en winkels die serieuze zaken willen doen met Holland en bereid zijn actief mee te denken om dit project tot een succes te maken.**

**Wilt u meer informatie over onze plannen, schrijf dan naar:**

**HZ-International  
De Punt 10  
1721 BZ BROEK OP LANGEDIJK  
Holland**

**en wij nemen spoedig contact met u op.**

**Tel.: +31-(0)2260-21410  
Fax: +31-(0)2260-20906**



Milan Klima voor dit alles in dienst. Uiteindelijk vindt in Eindhoven de finale afwerking plaats. De koper geeft daar zijn voorkeur op voor kleur en toon. Ook de plaats waar de piano komt te staan speelt een rol bij die eindafwerking. Zo ontstaat een optimaal product.

Enige uitbreiding van de productie wordt nagestreefd, maar mag niet ten nadele van de kwaliteit gaan. Voor Klima zijn de mogelijkheden voor verdere investeringen beperkt. Van Hoorn wil in beginsel wel een kapitaalinjectie geven, maar heeft problemen bij de verkrijging van bankfaciliteiten en subsidie. De banken en de subsidieverlenende instanties vinden kleinere industriële bedrijven in Midden- en Oost Europa nog al riskant.

De vraag is natuurlijk of de Nederlands-Tsjechische combinatie zal kunnen overleven in een steeds meer door lage-lonen-landen gedomineerde branche. Volgens de partners lukt het alleen als de goede prijs-kwaliteit-verhouding gehandhaafd kan blijven. Gelukkig is de winstmarge nog zodanig dat de te verwachten stijging van de loonkosten en materiaal prijzen in Tsjechië voorlopig nog opgevangen kan worden. Maar men weet ook dat opvoering van de productie grenzen zal hebben wil men door zorgvuldige materiaalselectie en handmatige assemblage een kwaliteitsproduct kunnen blijven aanbieden.

Jan van Gastel.

VAKANTIEWONINGEN IN HET REUZENGEBERGTE,  
ZUID BOHEMEN EN AAN DE SAZAWA!  
APPARTEMENTEN IN DIVERSE PRIJSKLASSEN IN PRAAG!

(appartementen v.a. f 25.- p.p.p.d., luxe vakantiewoningen met tuin, ligbad,  
open haard etc. v.a. f 400.- per week.)

Voor inlichtingen en aanvraag van uitgebreide omschrijvingen: M. van Urk,  
telefoon 020 - 6231662  
telefax 020 - 6242036

## BB Assurantiën Vastgoed

Overweegt u een huis te verkopen of te kopen ?

BB Assurantiën Vastgoed bemiddelt, en u als VNTS lid krijgt 25% korting op de bemiddelingskosten. Overigens is het te koop aanbieden of het plaatsen van een zoekopdracht gratis. U betaalt pas bij de aan- of verkoop.

**NO CURE, NO PAY**

Bel mij gerust eens voor een vrijblijvende afspraak.

**070-3624050**

BB ASSURANTIËN / VASTGOED APELDOORNSELAAN 72 2573 LN DEN HAAG

## TSJECHISCHE PORTRETTE (VI)

### Alfons Mucha en de Jugendstil



Tussen ca 1890 en 1910 ontwikkelt zich in de Europese kunst een nieuwe stijl "Art Nouveau" of "Jugendstil" geheten. De naam "Jugendstil" werd ontleend aan het in München uitgegeven tijdschrift "Die Jugend". Het Franse "Art Nouveau" was afkomstig van een aldus genoemd centrum voor decoratieve kunst in Parijs.

De nieuwe stijl vond aanvankelijk vooral toepassing in de kunstnijverheid, zoals aardewerkprodukten, porselein, glas, meubels, sieraden, boekdrukkunst, textiel enz. maar later ook in de architectuur, schilder- en tekenkunst. In Italië spraken van "Stile Floreale" omdat in deze stijl vaak gebruik gemaakt wordt van bloemen- en plantenmotieven. Fraai gestileerde vogels en planten, zoals zwanen en lelies, die door hun ranke vormen goed passen in de compositie, zijn vaak voorkomende elementen.

De schilders van de Jugendstil plaatsen op hun doeken, affiches en tekeningen bij voorkeur ook slanke vrouwengestalten, die veelal een symbolische betekenis hebben zoals bij Jan Toorop. Zij passen goed in de sfeer van het "fins-de-siècle". Kenmerkend is ook het veelvuldig gebruik van pastelkleuren en het asymmetrische karakter van de voorstellingen.

De Art Nouveau van Praag ontwikkelde een eigen expressievorm, gebruik makend van Tsjechische folkloristische en historische

elementen. De stijl had een sterk vernieuwende invloed en betekende een breuk met de neostijlen, zoals neo-renaissance en neo-gothiek.

#### Jugendstil in Praag

Karakteristiek voor de Praagse Jugendstil is het Obecní Dum, het Gemeentelijk Ontvangsthuis, tussen 1906-1912 gebouwd door de architecten Osvel Polívka en Antonín Bašánek. In de nis boven de hoofdingang van dit typische Jugendstilgebouw bevindt zich een mozaïk "Hulde aan Praag" (1911) volgens een ontwerp van Karel Špillar. In dit gebouw werd in 1918 de Eerste Republiek Tsjechoslowakije uitgeroepen. Karel Novák vervaardigde de belangrijkste decoratieve elementen voor de façade. De beroemde Tsjechische beeldhouwer Ladislav Šaloun ontwierp de beelden, die als titel dragen: "Vernedering en renaissance van de natie". Bekender nog is zijn Husmonument op het Oude Stadplein uit 1915. De Tsjechische Art Nouveau kreeg zijn inspiratie vooral vanuit Parijs, ten dele ook uit andere centra van deze kunstvorm als Berlijn en Wenen. Dit neemt niet weg, dat Praag een belangrijke rol speelde als vertegenwoordigster van de Art Nouveau, zoals blijkt uit het gerestaureerde hotel "Evropa" op het Wenceslasplein. Even beroemd is het Centraal Station, in de jaren 1901 tot 1909 gebouwd en ontworpen door Josef Fanta en in 1970 verbouwd.

#### Leven en werk van Alfons Mucha

De belangrijkste Tsjechische Jugendstilkunstenaar was ongetwijfeld Alfons Mucha (1860-1939)<sup>1</sup>). Ik was aangenaam verrast toen in 1984 in het Haagse

---

<sup>1</sup>Over Mucha, zijn leven en werk schreef zijn zoon Jiří Mucha een boek "Alphonse Mucha. His life and art" (Londen, 1966)

"Pulchri Studio" een tentoonstelling aan deze kunstenaar werd gewijd in nauwe samenwerking met de "Narodní Galerie" in Praag. De belangstelling voor Mucha was in die jaren (ten onrechte!) niet al te groot, getuige het feit, dat zijn naam in de Winkler Prins (1977) en mijn vijfdelige kunstgeschiedenis niet eens voorkwam.

Nu de culturele betrekkingen met Tsjechië en Slowakije gelukkig weer intensiever worden, is er reden te hopen dat ook de belangstelling voor Alfons Mucha zal toenemen.

Hij werd geboren in Zuid-Moravië in Ivančice en kwam al op 19-jarige leeftijd in Wenen in dienst van een bedrijf, dat toneeldecors vervaardigde. Door financiële moeilijkheden van dit bedrijf werd hij evenwel ontslagen en trad vervolgens in dienst bij graaf Khuen-Belassi voor wie hij schilderijen restaureerde. Deze kunstminnende graaf stelde Mucha in 1884 in staat om zich in de schilderkunst te bekwamen, eerst in München en later in Parijs.

In de loop der jaren ontwikkelde Mucha zich tot een vooraanstaand kunstenaar. Figuren als Paul Gouguin en August Strindberg behoorden tot zijn vriendenkring. Hij maakte vooral furore door zijn illustraties voor tijdschriften en zijn affiches. In 1894 maakte hij een affiche voor de beroemde toneelspeelster Sarah Bernhardt in haar rol voor het stuk "Gismonda" (1895). Zij was zo opgetogen over Mucha's werk, dat zij een contract van zes jaar met hem afsloot voor het ontwerpen van affiches en decors. Sindsdien stroomden de opdrachten binnen voor decors, affiches en illustraties. Verder hield hij zich bezig met het vervaardigen van glas-in-loodramen, plastieken, bronsreliefs en sieraden. Zijn vlakverdeling, ritmische lijnen in de geest van de Jugendstil en de poëtische sfeer, die dit werk ademt, maakten hem buitengewoon populair. Vrouwenfiguren vormden zijn meest favoriete onderwerp.

Zijn vrouwen zijn geïdealiseerde, ongecompliceerde natuurwezens, getekend in de vloeiende soepele lijnen van de Jugendstil. Mucha's werk heeft een eigen karakter. Zijn stijl heeft men met recht wel de "Mucha-stijl" genoemd. De fijnzinnige vrouwenportretten met het haar omkranst met guirlandes van bloemen samenvloeiend met de ornamentatie van de achtergrond zijn kenmerkend voor deze unieke stijl. Tentoonstellingen in Parijs, München, Brussel, Londen en Praag vestigden zijn roem evenals een expositie op de Wereldtentoonstelling in Parijs in 1900. In 1904 reisde Mucha naar de Verenigde Staten waar hij ontwerper en leraar werd aan het "Art Institute" van Chicago. Kort vóór het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog keerde hij terug naar Praag.

Helaas vermindert in de beginjaren van de twintigste eeuw de belangstelling voor de "Art Nouveau" en daarmee voor het oeuvre van de Tsjechische kunstenaar. Na de Tweede Wereldoorlog neemt de interesse voor de Jugendstil langzamerhand weer toe en ook voor Mucha.

Hoewel hij een groot deel van zijn leven in Parijs verbleef (1887-1904), was Mucha zijn vaderland niet vergeten. In het renaissance-kasteel van Moravský Krumlov hangt zijn beroemde "Slovanská epopej" (Slavisch heldendicht) bestaande uit twintig grote doeken, die thema's uit de Slavische geschiedenis en mythologie voorstellen. Mucha ontwierp voorts voor de aartsbisschoppelijke kapel in de St. Vituskathedraal de kleurrijke ramen met de portretten van de Slavenapostelen Cyrillus en Methodius. Voorts werkte hij - zoals gezegd - mee aan de totstandkoming van het "Obecní dum", deze parel aan de kroon van de Praagse



Art Nouveau. In de Primator-zaal bevinden zich prachtige Jugendstil-schilderingen van de Tsjechische kunstenaar. Werk van Mucha is geëxposeerd in de Rijkschool van de Praagse Burcht naast schilderijen van de kubist František Kupka en de tekenaar Josef Čapek, de broer van de befaamde schrijver Karel Čapek. Mucha ligt begraven op Vyšehrad naast andere grote kunstenaars zoals Karel Čapek, de componist Antonín Dvořák, de beeldhouwer Ladislav Šaloun en de vioolvirtuoos Jan Kubelík.

Na ongeveer twee decennia kwam er een eind aan de bloei van de Jugendstil, waarvan vele opvallende monumenten in Tsjechië nog getuigen. Oorzaken van het verval van de Art Nouveau waren niet alleen de veranderde kunstopvattingen maar ook het gebruik van nieuwe materialen zoals beton. In het midden van de jaren zestig ontstond een nieuwe belangstelling voor deze kunst, zoals tot uiting kwam in ontwerpen voor affiches en textiel. Ook in de kunsthandel zijn de Art Nouveau-produkten nu weer erg in trek.

Peter Krug.

## **DIVERSEN**

### **Knipseltje**

De redactie ontving een berichtje van ons lid Harm Jan Korthals Altes uit Driebergen, gepubliceerd in NUSO (Nieuwsbrief (een orgaan van de speeltuinorganisaties) van maart 1994.

De heer Boots die secretaris is van de speeltuin de Eenhoorn in Haarlem (u weet wel de partnerstad van Světlá nad Sázavou) kwam in 1991 op het idee om de oprichting van een speeltuin in die stad te ondersteunen. Mede dankzij de steun van de Stichting Světlá in Haarlem heeft de Tsjechische stad sinds oktober 1993 een speeltuin op een stuk terrein van 60 x 45 mtr. De beroemde kristalfabriek Bohemia in Světlá heeft ook haar steentje bijgedragen. Er staat inmiddels in Světlá een grote hal die in de toekomst door de gemeente als sporthal in gebruik zal worden genomen.

## **WIJNHUIZEN IN TSJECHIE**

In alle delen van Tsjechië heeft Dubbeling Reizen vakantiehuisjes, bungalows e.d. aan te bieden maar een uniek nieuwtje zijn de wijnhuizen in Moravië, bij het stadje Mikulov, ten zuiden van de stad Brno.

Elk wijnhuis bestaat uit een wijnkelder, een privé proeflokaaltje op de begane grond en een ruim en luxe ingericht appartement op de eerste etage. De woonruimte van elk appartement is voorzien van een moderne open keuken, douche en toilet. Alle huizen worden inclusief wijnkelder en proeflokaal verhuurd. In overleg met de eigenaren kunnen de huurders van de wijnvoorraad gebruik maken.

De huizen zijn bij elkaar gegroepeerd op één van de wijnheuvels. Deze lokatie draagt bij tot de gezellige sfeer rond de wijnhuizen. Dankzij de lange en warme zomers kan men tot laat in het jaar tussen de wijnranken vertoeven met een heerlijk glas wijn uit "eigen" kelder.

Zuid-Moravië is de belangrijkste wijnstreek van Tsjechië. Al meer dan 700 jaar worden daar op grote schaal druiven verbouwd, dankzij het gunstige klimaat en de kalkrijke bodem. Moravische wijnen hebben vanwege hun hoogstaande kwaliteit diverse internationale onderscheidingen gekregen.

Wilt u alvast een voorproefje nemen, dan kunt u terecht in het Moravisch wijnlokaal in de Sint Olofssteeg 11 te Amsterdam.

Na zdravi! (Op uw gezondheid!)



### Terugblik op 1993

Het toeristenseizoen begon eigenlijk direkt al in januari, op de Vakantiebeurs in Utrecht. Ik had daar een deel van een stand gehuurd, om Orava, de streek waar ik woon, te promoten. Ik denk dat dit redelijk gelukt is. Het aantal Nederlandse auto's overtrof in de maanden mei tot en met september verreweg bijv. het aantal Duitse auto's. In de winter loopt het nog niet zo hard, maar ook daar wordt aan gewerkt.

Op de vakantiebeurs had ik een aantal afspraken gepland, welke ook doorgang vonden. Vanwege de grote drukte aan de stand en het feit dat ik de stand alleen bemande, had ik na twee dagen al bijna geen stem meer, maar dat gaf niet. Groot was de verrassing toen bleek dat het Slowaaks Ministerie van Economische Zaken sectie Toerisme samen met Čedok Bratislava ook een stand had. Dat was mij helemaal niet bekend en het feit dat ik zou komen was hen ook niet bekend.

Ook ontmoette ik mevr. Heijnen, haar gezin en vnl. haar dochter, die door volksdangroepuitwisseling tussen Nederland en Slowakije verkering kreeg met een Slowaakse jongen uit Nizná, niet zover van Dolný Kubín vandaan. Mede door mijn bemiddeling kon Marieke, de dochter, een stage-plaats krijgen als lerares Engels op de lagere school in Nizná.

Mevr. Heijnen werkt op de bibliotheek in Emmen en kreeg van mij uitgebreid foldermateriaal over Orava mee. Opvallend was het groot aantal mensen deze zomer uit de omgeving van Emmen.

In één van de VVNT-bladen van 1993 stond een stukje over de NIVON-reis naar Slowakije (Hoge Tatra en Orava). Deze reis (in feite georganiseerd door Tailormade Travel, met mij als kontaktpersoon) is een succes geworden, ondanks het feit dat het weer niet erg meewerkte. Al eind augustus kreeg ik te horen dat er voor 1994 twee reizen worden gepland. De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels al lang gestart.

Groot was mijn verrassing toen ik in het meiblad 1993 van de VVNT een deel van mijn boekje over "Orava" gedrukt zag. Vond ik leuk, ondanks het feit dat ik er niet van te voren op de hoogte was gesteld. Vandaar misschien ook onderaan het artikel "wordt misschien vervolgd". Ik had dus eerder moeten reageren. Slowakije-reizigers kan ik mededelen, dat er inmiddels ook soortgelijke gidsjes uit zijn van Turiec (de omgeving van Martin), alsmede van Liptov (de omgeving van Liptovský Mikuláš/noordelijk deel Lage Tatra). Ook deze kosten f 5,-- per stuk, excl. evt. verzendkosten. Voor mensen die andere delen van Slowakije bezoeken (en die dus niets aan het toeristische gedeelte hebben), heb ik de woordenlijst apart laten uitgeven. Deze kost f 3,-- excl. evt. verzendkosten.

Inmiddels ben ik voor Orava druk bezig met de voorbereidingen van de tweede druk, welke waarschijnlijk in het voorjaar van 1995 zal verschijnen.

Dat Nederland caravanland nummer 1 is in Europa, blijkt wel in het zomerhalfjaar. De Nederlandse caravancombinaties zijn niet te tellen. In het voorseizoen de aktieve 50-plusser zonder kinderen, in het hoogseizoen jonge gezinnen met kinderen. Ook de camping in Dolný Kubín, Gäcel', die, ondanks het hardnekkige misverstand dat de wereld is ingeblazen, niet mijn eigendom is, had afgelopen zomer weer vele tevreden Nederlandse gasten. En terecht, want het is er goed toeven tegen redelijke prijzen. Samen met de eigenaresse heb ik er toe besloten een reserveringssysteem op te zetten. Reserveringskosten f 30,--. Nadere informatie op het adres onderaan dit artikel.

In de zomermaanden heb ik onder Nederlandse vakantiegangers een schriftelijke enquête gehouden. Een aantal kreeg ik daarna zelfs vanuit Nederland nog teruggestuurd.

De belangrijkste resultaten van de enquête waren:

- a. de meesten kwamen per auto en caravan, waren 50-plussers of gezinnen met kinderen;
- b. de gemiddelde verblijfsduur was 12 dagen (veel hoger dan het gemiddelde van alle buitenlandse toeristen, dat ligt op 2.7 dagen);
- c. op een uitzondering na was niemand lid van de V.N.T.S. en vrijwel niemand bezocht de Vakantiebeurs in Utrecht (waar zijn al die folders gebleven, waar ik me een breuk aan heb lopen sjouwen?);
- d. van de toeristische informatievoorziening in Nederland over Slowakije

- had niemand een hoge pet op: 70% vond die matig en 30% vond die slecht. Geen beste beurt van MEVO uit Holten;
- e. in tegenstelling tot de veronderstelling dat de Nederlanders op hun geld zitten, blijkt voor het merendeel natuurschoon de belangrijkste drijfveer te zijn Slowakije te bezoeken. De andere cultuur komt op de tweede plaats en pas dan de goedkoopte;
- f. het merendeel is tevreden over Slowakije als vakantieland. De belangrijkste tekortkomingen waren gebrek aan talenkennis van de Slowaken en de gebrekkige serviceverlening (inclusief onvriendelijk personeel en niet al te schone sanitaire voorzieningen).  
(Exact dezelfde tekortkomingen had Frankrijk 20-25 jaar geleden ook, ik herinner me als de dag van gisteren de zinsnede van iemand: "Frankrijk is een schitterend land, jammer alleen dat er Fransen wonen".)  
Verheugend is dat 80% Slowakije als vakantieland aanraadt aan vrienden en kennissen, terwijl ca 50% van plan is om in 1994 terug te komen.

In de herfst van 1994 kreeg ik ineens een brief met catalogus van Infobureau "Slovakia" uit Nederland. Een Slowaakse vrouw, Emilia Skanderová, al jaren wonend in Nederland, heeft het opgericht en wil Slowakije gaan propageren in Nederland. Dat dit geen overbodige luxe is, blijkt uit de bovenstaande enquête.

Tot zover mijn terublik op 1993. Ik sluit af met mijn complete adres en telefoon/faxnummer.

Hans de Groot, Postbus 16/a, 02601 Dolný Kubín, Slovenská Republika;  
Tel/fax: + 42 845 4759. Verwacht wordt dat het telefoonnummer rond eind juni wordt gewijzigd (i.v.m. digitalisering telefoonnet). Precieze datum noch nieuwe tel.nr. zijn mij tot op heden bekend.

==\*==\*==\*==\*

## VAN DE ZUSTERCLUBS

Van de voorzitter van de Stichting democratische Tsjechen en Slowaken in Nederland ontving de redactie onderstaande brieven.

Mijne dames, heren,  
Onlangs heb ik tijdens mijn bezoek aan Slowakije kennis gemaakt met een leraar van een middelbare landbouwschool in Prievidza. Hij toonde grote interesse voor het aanknopen van contacten met een dergelijke school in Nederland. Hij zou graag met Nederlandse collega's gegevens uitwisselen over allerlei zaken, o.a. over onderwijsmethoden etc. Hij denkt, dat ze daar ook goede dingen tot stand gebracht hebben, welke weer voor Nederlandse collega's misschien interessant kunnen zijn. Het is ook mogelijk tot een persoonlijke kennismaking te komen, ze zouden evt. graag Nederlandse collega's en leerlingen willen uitnodigen, en natuurlijk ook een keer hier willen komen. Hij geeft zelf les in landbouweconomie.

Hij heeft mij enkele thema's genoemd die hem bijzonder interesseren:  
- algemen aspecten van landbouw, verbouwing van veldgewassen, mechanisatie van landbouw, groente- en fruitteelt, kassen groententeelt.  
Hij gebruikt zelf voor het lesgeven een boek, vertaald uit het Duits: Helmuth Nuding, Josef Haller en Fr.J. Eckstein: Economie (hospodárská nauka).

Zijn Naam en adres: Pan Ivan Bielický  
werk: Stredné odborné učiliste poľnohospodárske, Sama Chalupku 12, 97101 Prievidza, Slowakije.  
thuis: Medzi Briežky 12, 97101 Prievidza, Slowakije.

Mocht u interesse hebben voor het aanknopen van contact met hem, dan kunt u direct (in het Engels of Duits) contact met hem aanknopen.

Met vriendelijke groeten,  
Dr. M. Kabelá.

==\*==\*==\*==\*

Beste mensen,

Tijdens mijn laatste bezoek aan Slowakije (april '94) heb ik ook een feest bijgewoond, waarop speelde voor het gehoor en ter dans de muziekgroep FINAL, onder leiding van D. Tisaj.

Ze speelden en zongen zowel Slowaakse als Tsjechische populaire, moderne ("rustige pop") als traditionele leidjes. Een van hen kan ook als entertainer optreden, om het publiek met een geestig woord te animeren. Het zijn allemaal jonge, vriendelijke en enthousiaste mensen.

Ze zouden best bereid zijn op uw bijeenkomst of feest te komen spelen en zingen. Bovendien, enkelen van hen werken ook in andere amateur-bands, in zowel de traditionele blaaskapel (orkest: dechovka) als in een moderne populaire muziekgroep, zodat ze u meer mogelijkheden kunnen bieden.

In geval van interesse kunt u zich in verbinding stellen met:

Hudobná skupina FINAL (muziekgroep FINAL)

Dušan Tisaj, vedúci (D.T., leider van de groep)

Poruba 164, okr. Prievidza (Slowakije) (tel. 0862-37722 of

Ernest Uhlár, hudobná skupina FINAL, Diviacká Nová Ves - Vrbany 445, 972 24, Slowakije.

Dr. M. Kabela.

==\*==\*==\*==

#### GENOOTSCHAP VOOR TSJECHISCHE EN SLOWAakse MUZIEK

#### **Wil nu de echte Erwin Schulhoff opstaan?**

**of**

#### **Schulhoffs omstreden laatste werken**

U herinnert zich wellicht het TV-spelletje "Wie van de drie" en het zal u duidelijk zijn dat het hier gaat om een componist die meermalen zijn stijl veranderde, waarbij dan de vraag voor de hand ligt, welke periode de meest waardevolle werken heeft opgeleverd. Eigenlijk moeten we hier de vraag "Wie van de vier" stellen, zoals zal blijken. We proberen het geheel in "TV-stijl" te doen en Schulhoff zelf te laten vertellen.

Schulhoff 1: "Ik ben geboren op 8 juni 1894 in de Všešrdova ulice 3 in Malá Strana in Praag. Toen ik 8 jaar oud was vond Dvořák me al talentvol genoeg voor het conservatorium. Daar ben ik heen gegaan, later studeerde ik nog in Wenen (1906-1907), Leipzig (1907-1911) en Keulen (1911-1914). Toen moest ik, net als Schwejk, soldaatje spelen, maar ik maakte de vreselijkste dingen mee, ben ook gewond geraakt in Italië. Ik werd overtuigd antimilitarist. Vóór en tijdens Wereldoorlog nr.1 componeerde ik al pianomuziek, liederen, orkestmuziek. Blijkbaar vond men mijn muziek wel wat waard, want ik haalde diverse prijzen, o.a. de Mendelssohn-prijs in Leipzig".

Schulhoff 2: "In de jaren 1919-1923 verbleef ik in Dresden, Saarbrücken en Berlijn, kwam onder de indruk van revolutionaire gebeurtenissen in Duitsland en de moderne stromingen in de kunst, zoals de Berlijnse dada en het expressionisme. Ik schreef o.a. de liederencyclus "Die Wolkenpumpe" op tekst van de schilder en dichter Hans Arp. (Het zou eerst in mei 1992 n.b. in Utrecht zijn wereldpremière beleven, uitgevoerd door Wout Oosterkamp bariton en de Ebony Band o.l.v. Werner Herbers. Eer aan Holland!)"

Schulhoff 3: Ik vestigde me in 1923 weer in Praag. In de volgende acht jaren trad ik in heel Europa, ook in Amsterdam, op als pianist. Ik componeerde zeer veel in een eigen synthese van moderne stijlen, veel ook onder jazz-invloed: Piano-muziek, kamermuziek, toneelmuziek, een opera, twee symfonieën, balletmuziek. Waar volksmuziek werd gebruikt was het vaker Slowaaks of Moravisch dan Tsjechisch. Een keer maakte ik een furiant, maar maakte er een grapje mee door het in een 5/8 maat te stoppen (in het concertino voor fluit, altviool en contrabas). Ook schreef ik een jazz-oratorium."

Schulhoff 4:

"In 1932 was ik overtuigd Marxist geworden onder invloed van de wereldcrisis, de malaise en het opkomende fascisme. Ik voelde dat ik mijn muzikale taal daar op af moest stemmen, hetgeen zijn weerslag vond in de cantate "Kommunistisch manifest", in vier symfonieën, een cyclus liederen getiteld "1917". Ik speelde in Ostrava voor arbeiderstheaters. Maar om wat geld te verdienen speelde ik voor de radio ook eigengemaakte schlagers samen met de pianist O. Letfus; eens in 1936 maakten we een experiment: ik speelde in Ostrava voor de radio en mijn partner tegelijk voor Radio Praag. In die tijd was dat een hele onderneming.

In 1939 kwamen de Duitsers; ik kreeg als jood een beroepsverbod, maar toen ik het Sovjet-staatsburgerschap in 1941 had gekregen (ik was er in 1933 geweest bij de Olympiade voor Arbeiderstheaters) dacht ik veilig te zijn. Maar in juni van hetzelfde jaar werd ik als burger van een vijandelijke staat geïnterneerd".

Schulhoff stierf in een interneringskamp in Wülzburg (Beieren) op 18.8.1942 aan TBC.

Het is tekenend voor de politieke verandering hoe verschillend Tsjechische musicologen, speciaal over Schulhoff 3 en 4 schrijven. Zo schrijft bijvoorbeeld Jaroslav Jiránek in "Die proletarische Tsjechische Musik der 20-er und 30-er Jahre" (Beiträge zur Musikwissenschaft, DDR, 1962) positief over de veranderingen in Schulhoff's stijl na 1930 zoals het overgaan van jazz-ritmen in mars-ritmen, over de composities "Manifest" en de Zesde Symfonie (daarover in volgende Ledenbrief van mij nader).

Josef Bek daarentegen in "Erwin Schulhoffs triomf en tragedie" (Musik News from Prague, nr. 2-3, 1990) vindt Schulhoff 4 maar niks, "een dwaalweg, een zelfvernietiging van zijn talent door geloof in een valse ideologie".



Als u het mij vraagt, ik ben het met Bek grotendeels eens, maar heb daar geen ideologie voor nodig (de eerste goede ideologie moet m.i. nog worden uitgevonden). Overigens, op het begin maart in Düsseldorf gehouden Schulhoff-symposium nam Bek een veel genuanceerder standpunt in.

Wil nu de echte Schulhoff opstaan? Lees daarvoor volgende Ledenbrief en bewaar deze voor referentie!

Hans Wallin.

## MUZIKALE NOTEN



Deelname van het **Talich Strijkkwartet** aan de Summer Academy 1994.

Dit bekende Tsjechische strijkkwartet, dat behoort tot de belangrijkste kamermuziekensembles van deze tijd, zal van 2 t/m 6 juli 1994 op het Utrechts Conservatorium aanwezig zijn voor masterclasses en concerten op de Summer Academy 1994, waarbij o.a. de beide strijkkwartetten van Janáček gespeeld zullen worden.

Het Talich Kwartet werd opgericht op het conservatorium van Praag in 1961 door de toenmalige primarius Jan Talich, de neef van de bekende Tsjechische dirigent Vaclav Talich. Op het conservatorium kreeg het kwartet een degelijke kwartetopleiding van de Tsjechische viool-pedagoog Prof. Josef Míka. In 1966 concerteerde het Talich Kwartet voor het eerst in het buitenland. Enige tijd later werd de violist Petr Messiercur primarius van het kwartet en vervulde Jan Talich zijn

instrument voor de altviool. Vanaf 1971 treedt het kwartet veelvuldig op in Europa, Amerika en Azië.

Het Talich Kwartet behoort nu tot de belangrijkste strijkkwartetten van deze tijd en het heeft, naast de vele concertreizen, ook verschillende opnamen gemaakt, zoals een integrale opname van het oeuvre voor strijkkwartet van Ludwig van Beethoven, waarvoor het Talich Kwartet een aantal prijzen heeft mogen ontvangen.

Nadere info: Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, Faculteit Muziek,  
Mariaplaats 28, 3511 LL Utrecht. Tel.: 030-314044.



Uit het blad van de Moravanka fanclub en uit dat van Amatinka nemen we enkele gegevens uit de agenda over. Noteert u even?

Za. 21 mei kunt u luisteren naar Moravěnka in Sporthal "De Kanna-buis", Poelekes 12 te Halsteren. Info: J. Steur, tel. 01640-44890.

Za. 21 mei en zo. 22 mei komt Podhoranka naar Beringe. Adres: Touringcarbedrijf R. Ghielen, Kanaalstr. 118. Info: W. Versteegen. Tel. 0. 4760-78337 of 72007.

Vr. 20 mei komt Moravanka in Posterholt, in sporthal De Wiee. Info: J. Bakkes, tel. 04742-2444 en H. v.d. Varst, 04742-3308.

Za. 4 juni is Moravanka in Waalre.

Vr. 10 juni speelt Moravanka in Merkelbeek.

Wo. 15 juni tot 20 juni kunt u de folklorische groep Oravan zien in Enschede.

Vanaf Do. 23 tot 25 juni is Oravan in Aalten. Voor meer informatie kunt u kontakt opnemen met Jan Oberink. Tel.: 05437-71354.

\*\*\*\*\*

## **FOLKLORE**

Van de Stichting Zeeuwse Klederdracht ontvingen wij het bericht dat zij erin geslaagd zijn het Walachische Ensemble "Vsacan" uit Vsetín (Tsjechië) voor de eerste maal naar Nederland te halen.

Deze muziek-, zang- en dansgroep verzorgt een achttal voorstellingen in Nederland en België. De groep bestaat uit 40 dansers, muzikanten en zangers.

U kunt hen horen en zien op:

Woensdag 3 aug. 19.00 u. op camping 'De Schot-sman' in Kamperland.

Donderdag 4 aug. 15.30 u. Epernay-plein in Mid-delkerke, België.

Vrijdag 5 aug. 15.00 u. op de markt in Gouda.

Zaterdag 6 aug. 20.00 u. Heemkundig museum in Bredene, België.

Dinsdag 9 aug. 19.00 u. voor de Zionskerk in Oostkapelle.

Woensdag 10 aug. 12.00 u. Openluchttheater in Amsterdam.

Donderdag 11 aug. van 11.00 - 15.00 u. voor het stadhuis in Barneveld en om 19.00 u. op de markt in Westkapelle.

Voor nadere informatie kunt u terecht bbij G.H.M. van Damme, Postbus 306, 4460 AS Goes. Tel. 01100-31755; Fax: 0100-28130.



\*\*\*\*\*

## **Carpooling**

Gaat u naar Tsjechoslowakije en bent u bereid iemand mee te nemen? Of bent u op zoek naar iemand met een vervoermiddel die naar Tsjechoslowakije gaat?

Neem dan kontakt op met ons lid de heer H. Truin; hij heeft op zich genomen gegadigden tot elkaar te brengen.

Hij is dagelijks telefonisch bereikbaar onder nummer 020 - 6925770



### Opening Weeshuiskazerne te Naarden

Na een restauratie van ruim twee jaar wordt op zaterdag 28 mei 1994 de Weeshuiskazerne officieel geopend. In het Weeshuiscomplex zijn woningen, kantoren en het Comenius Museum ondergebracht. Het binnen-terrein van de oude kazerne is veranderd in een schitterende binnen-tuin naar Engels voorbeeld. Deze tuin is overdag toegankelijk voor publiek. De Weeshuiskazerne heeft een rijk verleden. Ruim een eeuw lang, van 1440 tot 1579, was hier een klooster gevestigd. De nonnen beschikten over een eigen kerk, waarvan het koor bewaard is gebleven. Dit is het huidige mausoleum van Comenius.

Ter gelegenheid van de officiële opening van de Weeshuiskazerne organiseren twee Naardense musea en het Stadsarchief ieder een tentoonstelling over een periode uit de geschiedenis van het complex. De tentoonstellingen zijn te zien van 28 mei 1994 t/m 11 september 1994.

(Uit Nieuwsbrief nr.4 / apr'94 van het Comenius Museum)

-----\*-----

### Wat het oog streelt

Galerie Groll uit Naarden heeft een tentoonstelling georganiseerd van Tsjechische schilderkunst en grafiek. Deze tentoonstelling is tot 1 juli 1994 te bezichtigen op het Landgoed Lauswolt. Het adres is: Van Harinxmaweg 10 te Beetsterzwaag; telefoon 05126-1245.

### Tsjechische Schilderkunst en Grafiek

Hoewel de werken van hedendaagse Tsjechische schilders als Istler en Liestler te vinden zijn in vele musea in de gehele wereld, genieten zij nog nauwelijks bekendheid in Nederland. Hun werk werd gevormd door de politieke gebeurtenissen en maatschappelijke omstandigheden. Het abstracte expressionisme en de lyrische informele kunst van bijvoorbeeld Istler kwamen tegemoet aan de behoefte hun subjectieve emotie en hun onbewuste angsten uit te drukken.

Net als Tsjechische schilderkunst heeft de grafiek na de Tweede Wereldoorlog een boeiende ontwikkeling doorgemaakt. De grafische school aan de Praagse Academie bracht kunstenaars voort die hun sociale gevoelens in hun werk nadrukkelijk tot uiting brengen. Een van de belangrijkste leraren van de grafische school aan de Praagse Academie voor Beeldende Kunsten was Ladislav Cepelák, die als leermeester in bijna 40 jaar twee generaties grafici heeft opgevoed. Niet alleen het werk van Ladislav Cepelák, maar ook het werk van 4 van zijn ex-leerlingen is te zien tijdens deze tentoonstelling.

In totaal zijn werken van 15 verschillende Tsjechische schilders en grafici op Landgoed Lauswolt tentoongesteld.

## WAT HET OOG STREELT

### Expositie Jiří Kolář

In het Stedelijk Museum te Schiedam is tot en met 5 juni a.s. een tentoonstelling te bezichtigen van het werk van de Tsjechische, in Parijs wonende en werkende, kunstenaar Jiří Kolář.

In de Ledenbrief van maart jl. (nr. 96) werd Kolář en zijn werk reeds kort beschreven. Dit in het kader van de schenking van een aantal werken van de kunstenaar aan de Tsjechische Ambassade in Nederland.

Het Stedelijk Museum geeft de volgende karakterisering van Kolář's kunst en werkwijze:

"Jiří Kolář maakt verschillende collages. Zorgvuldig geselecteerd veelal bedrukt materiaal zoals teksten, cijfercombinaties of formules, notenbalken, maar ook reproducties van bestaande kunstwerken of illustraties uit tijdschriften worden verknipt of gescheurd en vormen zo, opnieuw geordend, een oorspronkelijk kunstwerk.

Het tekstmateriaal fungeert in alle gevallen als beeld zonder dat het daarmee ontdaan wordt van zijn oorspronkelijke betekenis, het beeldmateriaal wordt 'ontmanteld' zond dat het zijn herkenbaarheid verliest".

De tentoonstelling in Schiedam is samengesteld uit twee delen:

- 'Dictionnaire des méthodes' is de titel die Kolář gaf aan een reeks van 100 collages, waarin hij op systematische wijze een beeld geeft van zijn oeuvre;
- In een aparte zaal van het museum worden in het kader van het Mondriaanjaar 37 collages getoond waarin, als hommage, het werk van Mondriaan het uitgangspunt vormt.

De expositie is georganiseerd in samenwerking met de Stichting Mondriaan 1994.

Adres Stedelijk Museum: Hoogstraat 112, Schiedam. Tel. 010-4269066.

Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag 11.00 - 17.00 uur

zon- en feestdagen 12.30 - 17.00 uur.

Marijke van den Wijngaard.

### Tsjechische en Slowaakse Grafiek



In samenwerking met het Antiquariaat - annex Galerie IN DE ROOZETAK te Beek wordt er van 14 mei t/m 19 juni a.s. een expositie gehouden van Tsjechische en Slowaakse Grafiek.

Er zal werk worden geëxposeerd van de volgende kunstenaars, die allen nationale en internationale bekendheid genieten en aan vele tentoonstellingen hebben deelgenomen. Informatie over de kunstenaars is op de expositie aanwezig.

Adolf Born - Karel Demel - Eva Haskova - Ladislav Kuklik - Vladimir Suchanek - Vladimir Gazovi.

Behalve van genoemde kunstenaars zal er ook van andere Tsjechische en Slowaakse kunstenaars werk in portefeuille te zien en te koop zijn en op overzichtelijke wijze gepresenteerd worden.

Adres: Museum Mooi Nederland, van Randwijckweg 2 te Beek-Ubbergen.

Tel. 08895-43359.

Geopend van woensdag t/m vrijdag van 13.00 - 16.00 uur,

zaterdag en zondag van 13.00 - 17.00 uur en ook op maandag 23 mei (tweede Pinksterdag) van 13.00 - 17.00 uur.



## ONZE BOEKENPLANK

### Nieuwe roman Karol Sidon

Van de Praagse schrijver/rabbiijn Karol Sidon (1942) is zojuist een tweede roman in een Nederlandse vertaling verschenen. Na 'Droom van mijn vader' (Nederlandse vertaling 1993) kan de lezer nu kennismaken met 'Droom van mijzelf'. Beschreef hij in het eerstgenoemde boek zijn verlangen naar zijn overleden vader aan wie hij geen herinneringen meer heeft en zijn permanente machtsstrijd met zijn moeder, in 'Droom van mijzelf' analyseert hij zijn relaties met de vier vrouwen die hem onringen: z'n moeder, z'n vrouw, z'n vriendin en z'n dochter.



Ook deze autobiografische roman werd uit het Tsjechisch vertaald door Edgar de Bruin en uitgegeven door de Wereldbibliotheek te Amsterdam. 1994. Prijs f 29,50.

Meer informatie over Karol Sidon is te vinden in de Ledenbrief van juni 1993 (nr. 89), rubriek Van de Boekenplank.

### Verdwijnen in de Geschiedenis

De oorspronkelijk uit Polen (Kraków) afkomstige New-York-Times-journaliste Eva Hoffman reisde na 1989 door het van het communisme bevrijde Midden- en Oost-Europa.

Zij trok langs de hoofdsteden en door het platteland van Polen, Bulgarije, Hongarije, Roemenië en (toen nog) Tsjechoslowakije.

In 'Verdwijnen in de Geschiedenis' doet de schrijfster verslag van haar ontmoetingen en gesprekken met een zeer divers gezelschap inwoners van deze landen. Zo sprak zij onder andere met ambtenaren, kunstenaars, boeren, middenstanders, zwervers, politici en journalisten.

Hoffman's omvangrijke boek geeft een indringend beeld van de veranderende werkelijkheid in Midden- en Oost-Europa  n hoe de mensen met deze nieuwe realiteit omgaan.

'Verdwijnen in de Geschiedenis' is uit het Amerikaans vertaald door Pauline Moody. De uitgever is Dodoni te Baarn. 1994. 416 blzn. Prijs f 65,--.

Oorspronkelijke titel: Exit into History.

Marijke van den Wijngaard.

\*\*\*\*\*



Gespecialiseerd in allerhande kaarten en gidsen is de Geografische Boekhandel Jacob van Wijngaarden, Overtoom 97 te Amsterdam. Tel. 020-6121901.

Er zijn o.a. wandelkaarten, fietskaarten, detailkaarten, kanokaarten, luchtvaartkaarten en stadsplattegronden te verkrijgen.

\*\*\*\*\*

Men kan onmogelijk echt van het nietsdoen genieten, als men niet stapels werk heeft te doen.

Jerome K. Jerome

Er wordt nooit zoveel gelogen als na een jachtpartij, gedurende een oorlog en voor een verkiezing.

Bismarck

### Het computertje

Het gaat al wat beter maar nog lang niet perfect. Daar ik nog geen printertje heb, is het eindresultaat pas te beoordelen na de geheimzinnige handelingen die mijn zoon (in de avonduren) met mijn werk uithaalt.

Enkele stukken in het aprilnummer waren met zo'n klein lettertje geprint, daar moest een jampotbrilletje bij te pas komen. Naar mijn smaak is het nu beter. Moeite heb ik nog met het verstrooien van de advertenties.

Ik ben benieuwd wat u er nou van vindt.

Het kost nog veel tijd en geduld maar ik leer het heus wel!

Hennie v.d. Burg.



Een gesprek met uw Tsjechische vrienden  
of zakenrelaties voeren,

**Leer dan Tsjechisch!**

Doeltreffende schriftelijke lessen met  
persoonlijke benadering van de problemen  
bij de bestudering van de leerstof door  
ervaren leraar met zeer uitgebreid eigen  
Nederlands lesmateriaal.

Privelessen in Purmerend  
tel. 02990-38238

# RECREA

*Op vakantie?*

**RECREA heeft vakantie woningen, pensions en  
hotels in Nederland, Duitsland en Tsjechië.**

Voor info: RECREA

Heerderweg 70      Tel. 05780-13992  
8161 BN EPE      Fax 05780-14145

# Restaurant Bohemen

**Het enige Tsjechische  
restaurant in Nederland  
Vlees- en visspecialiteiten**

**Appelhaven 26  
1621 BC Hoorn (N.H.)  
Tel. 02290-47692**

Het maandelijks uitgeven van de Ledenbrief kost  
de VNTS een flinke duit. Door advertenties kun-  
nen wij deze kosten drukken en u bereikt daarmee  
een gericht publiek in een oplage van + 750  
exemplaren. Onderstaand onze tarieven:



|           |          |        |          |         |         |
|-----------|----------|--------|----------|---------|---------|
| 1/16 pag. | f 16,50; | 5 nrs. | f 80,=;  | 10 nrs. | f 155,= |
| 1/8 "     | f 22,--; | " "    | f 105,=; | " "     | f 205,= |
| 1/4 "     | f 33,--; | " "    | f 160,=; | " "     | f 315,= |
| 1/2 "     | f 55,--; | " "    | f 265,=; | " "     | f 510,= |
| hele pag. | f 93,50; | " "    | f 450,=; | " "     | f 850,= |

Voor nadere inlichtingen: Secr. V.N.T.S., Nieuwendamlaan 274,  
2547 JR DEN HAAG. Tel. 070-3258679.